

LBDIS

We know
books

Titlu original: *Goldstein* de Volker Kutscher
Copyright © 2010, 2011, Verlag Kiepenheuer & Witsch GmbH & Co.
KG, Cologne/Germany

Carte publicată prin aranjament cu Simona Kessler International Copyright
Agency SRL.

Credit foto copertă: © alexkoral/Freepik.com

© 2024 by Editura Lebăda Neagră
pentru prezenta ediție în limba română

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea,
punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare săvârșite fără permi-
siunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la
protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în
vigoare.

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră
Iași, Str. Plopii fără Soț, nr. 45, 700273

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KUTSCHER, VOLKER

Goldstein: al treilea caz al comisarului Gereon Rath / Volker Kutscher;
trad. din lb. germană de Iulia Dromereschi. - Iași: Lebăda Neagră, 2024
ISBN 978-630-330-045-0

I. Dromereschi, Iulia (trad.)

821.112.2

Volker Kutscher

Goldstein

**Al treilea caz al
comisarului Gereon Rath**

Traducerea din limba germană
de **Iulia Dromereschi**

Lebăda Neagră
Iași, 2024

Bău, sperând să se îmbete și să ajungă așa în patul de la hotel. Atmosfera din *Kakadu* era la fel ca întotdeauna, efervescentă, iar el era fericit că se afla printre oameni care nu voiau decât să bea, să danseze, să asculte muzică și să se distreze. Nu-l interesa ce se petrecea afară.

Cu toate acestea, Abraham Goldstein avea dreptate: Berlinul *era* un oraș dement și devenea tot mai dement pe zi ce trecea.

Cuprins

Prima parte

Crima 7

A doua parte

Pedeapsa 293

Epilog

Evadarea 573

Prima parte

Crima

De sâmbătă, 27 iunie, până sâmbătă, 4 iulie 1931

*Remota itaque iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia?
Quia et latrocinia quid sunt nisi parva regna?*¹

AUGUSTINUS, *DE CIVITATE DEI*, LIBER IV

-
1. „Și dacă dai dreptatea la o parte, ce-s toate aceste împărății decât un mare jaf? / Și toate aceste jafuri ce sunt de nu mărunte împărății?” (Augustin de Hipona, *Despre cetatea lui Dumnezeu*, IV) (lat., în original) (n.r.).

I

Mirosea a lemn, a lipici și a vopsea proaspătă. Era singură cu întunericul și cu tăcerea. Doar respirația ei se auzea, alături de cele din urmă ticăituri ale ceasului din buzunarul hainei. Bărbatul părea să fi plecat, și totuși ea decise să mai aștepte o vreme, și se întinse ca să-și facă sângele să circule prin brațe și prin picioare. Cel puțin nu erau umerase pe bară: zărea, prin ușa întredeschisă, nițică lumină. Scoase ceasul din buzunar. Trecuse de nouă. Paznicul de noapte trebuie să-și fi încheiat rondul și sus, la al șaselea etaj.

Răspunsul i-l oferi zgomotul de alunecare a liftului, care răsună atât de tare în beznă, încât o făcu să tresară. Era timpul. Cobora iar, și în următoarele câteva ore avea să se preocupe numai de obloanele care se puteau rula în fața ușilor și vitrinelor, asigurându-se că totul era încuiat și că nimeni nu putea pătrunde prin efracție.

Alex deschise cu atenție dulapul și aruncă un ochi afară. *Frica păzește bostănăria*, spunea mereu Benny. Reclamele cu neon de pe Strada Tauentzien trimiteau atâta lumină prin geamuri, că nu avea nevoie de lanternă. Vedeă totul: dormitorul luxos pe care-l aranjase ea, cu un pat suficient de lat cât să încapă o familie întreagă și un covor atât de moale de țî se afundau tălpile în el. Și când se gândea la rogojina aspră, din fibre de cocos, întinsă în fața patului, pe care îl împărțise cu frățiorul ei, Karl, când încă mai locuia

cu părinții, patru persoane într-un număr prea mic de metri pătrați și cu prea puțină lumină! Ce se alesese de Karl? Nici măcar nu știa dacă-l căutaseră polițaii după moartea lui Beckmann. Nu îi era dor de familia și de frățiorul ei, dar i-ar fi plăcut să îi revadă.

Alex se răsucii fiindcă intuise o mișcare în colțul ochiului. Recunoscuse oglinda mare a măsuței de toaletă, în care se reflecta o fată de 18 ani, cu picioarele îmbrăcate în pantaloni largi și cu părul strâns sub o căciulă de lână aspră.

Își aruncă un zâmbet. La capătul panoului de plută decorat elegant, care servea drept perete fals al dormitorului, privi după colț. Nu prea era necesar, pentru că paznicul de noapte avea să își reia rondul pe la magazin doar spre dimineață, către sfârșitul turei. Asta știa de la Kalli. Nu era nici țipenie de om în jur și îi plăcea senzația că totul îi aparținea, măcar pentru câteva ore. Ei și lui Benny.

Alex își găsi drum fără probleme. Lumina pâlpâitoare de afară trecea mereu de la o culoare la alta, dar îi era suficient. Memorase cele mai importante lucruri acum câteva ore, când locul colcăia de oameni. În spatele ei se aflau ușile care duceau spre casa scării dinspre sud și, la stânga, dincolo de peretele format de perdele, era accesul spre scările rulante.

Domnea calmul. Zgomotul traficului părea aproape ireal – un murmur abia auzit, dintr-o lume diferită, care n-avea legătură cu magia din interior. Intră în raionul de perdele, pustiul, care părea un castel de basm, cu draperii lungi, de mătase, satin sau tul, ce atârnavă din tavan până-n podea. Când era mică, stătuse de multe ori aici și privea uluită, strângând mâna mamei. Mica Alexandra pricepuse repede că mama ei nu venea aici să cumpere, ci să vizeze.

Uită-te bine, îi spunea. Noi, proletarii, n-om putea să ne permitem nimic de aici, dar nu ne pot împiedica să privim.

Nu avuseseră niciodată bani destui să cumpere din vestul bogat; nici în vremurile bune, când tatăl ei încă muncea și mama ei era plătită pentru curățenie. De fapt, rar se aventurau afară din Boxhagener Kiez¹. Pentru tatăl ei, Ku'damm², KaDeWe și Strada Tauentzien erau simboluri ale capitalismului risipitor, iar vestul orașului, un cuib de vicii, pe care-l evita cum fuge dracul de tămâie. Dacă n-ar fi fost mama ei, bătrânul căpos n-ar fi permis nici măcar vizitele ocazionale la zoo, vara. Dar până și Emil Reinhold pricepea că nu puteai priva copiii clasei muncitoare de minunile naturii. Însă lui Alex nu-i plăcuse niciodată să vadă creaturi suferind în spatele gratiilor, iar când ajungeau la urșii polari, se gândea deja la întoarcere, pentru că familia Reinhold obișnuia să străbată Strada Tauentzien, înainte să urce în U-Bahn³ la Wittenbergplatz și să se îndrepte iar spre est. De la primele vitrine, Emil Reinhold își începea predica recurentă despre excesele capitalismului, chiar dacă Alex și mama ei aveau privirile lipite de expozate. Vitrinele KaDeWe i se păreau vrăjite. În ochii mamei se aprindea scânteia viselor de mult

1. Cartier din Berlin (n.tr.).
2. Kurfürstendamm (colocvial Ku'damm) – una dintre cele mai faimoase străzi din Berlin, un bulevardul larg și lung, care poate fi considerat un fel de Champs-Élysées din Berlin, fiind mărginit de magazine, case, hoteluri și restaurante (n.r.).
3. U-Bahn (*Untergrundbahn*) – metrou doar subteran; S-Bahn – metrou care circulă subteran în zona urbană centrală și la suprafață în afara orașului (termen derivat din *Stadtbahn*/cale ușoară, *Schnellbahn*/tranzit rapid, *Stadtschnellbahn*/tranzit urban rapid sau *Stadt- und Vorortbahn*/metrou ușor și metrou suburban) (n.r.).

uitate despre o viață mai bună, o viață pe care dictatura proletariatului nici n-ar fi sperat să i-o ofere. Tatăl ei nu observa niciodată, sau refuza să observe. Continua să predice, adresându-se fiilor săi captivați, și mai ales lui Karl, care lua totul în serios. Karl, prințul proletarilor, comunistul rigid care se ascundea acum de polițai, exact ca hoața de soră-sa.

Alex aproape că ajunsese la scările rulante, când un zgomot o readuse în prezent, un *clang* puternic, mai aproape decât zgomotul atenuat din trafic. Se lăsă pe vine în spatele a două role imense de material, și ascultă: ceva lovea sticla, zăngănind și zgâriind una dintre vitrine. Încercă să identifice sunetele. Un fâlfâit, un gângurit. Ieșind din ascunzătoare, văzu în spatele panoului luminat de neon, pe pervaz, siluetele a doi porumbei.

Gâscă proastă! își spuse, inspirând adânc ca să-și calmeze inima care bubuia. *Mai întâi oglinda, și acum asta!* Benny ar muri de răs, dacă ar vedea-o. De când se speria atât de ușor? De când își dăduse seama că viața ei mizerabilă prețuia mai mult decât voia să recunoască?

Bătând puternic din aripi, porumbeii zburară în noapte, iar Alex își continuă drumul, cu tensiunea nervoasă acumulată în orele lungi petrecute în dulap, aproape uitată. Se bucura tot mai mult de plimbarea sa nocturnă prin magazinul tăcut. I se părea că totul căzuse într-un somn adânc de o sută de ani, iar ea era singura trează din tot regatul fermecat. KaDeWe depășea toate celelalte magazine care se închiseseră deja; cu siguranță Tietz, dar chiar și enormitatea de Karstadt din Hermannplatz pălea în fața splendorii de pe Strada Tauentzien.

Părăsi raionul de perdele și se îndreptă spre scările rulante. Treptele de metal erau pustii și nemișcate, de parcă o zână malefică ar fi transformat totul în gheață. Se afla la cinci etaje mai sus de punctul de întâlnire prestabilit, de la parter: raionul în care se vindeau produse din tutun, ca de obicei. Devenise un soi de ritual să se aprovizioneze cu mărci pe care nu și le puteau permite altfel. Benny avea predilecție pentru tutunul de calitate.

Alex îl cunoscuse într-o ceartă pentru un muc de țigară pe care un mucos arogant îl aruncase, pe jumătate fumat, pe trotuarul din fața Bahnhof Zoo, la câteva săptămâni după mizeria cu Beckmann. Era la început de februarie, pe un frig cumplit. Alex cheltuise deja banii furați de la grăsan la târgul de Crăciun. Îi era foame și nu mai fumase de două zile.

Săriseră pe mucul de țigară în același timp, ea și băiatul acela blond, subțire, aproape străveziu, care, în ciuda aspectului său nesigur, nu se temea să se murdărească pe mâini. Se mișca repede, însă nu la fel de repede ca Alex. El o privise urât, o privire pe care ea i-o întorsese cu interes, într-atât poftea trupul ei la nicotină. Era un miracol că reușiseră să se împace și să împartă mucul. Fără îndoială, ochii lui o convinseseră. De la început, Alex se simțise dator să aibă grijă de băiatul acela slăbănog, cu ochii melancolici, și dezvoltase curând sentimente aproape maternelor pentru Benny, care încă nu împlinise 16 ani. Se simțea de parcă i-ar fi fost soră mai mare, și totuși Benny fusese cel care, în săptămânile următoare, îi arătase cum să supraviețuiască pe străzi. Benny o învățase cum să fure portofelele din buzunarele jachetelor, să deschidă uși fără cheie și să conducă mașini care

aparțineau altora. Erau cunoștințe folositoare pentru o fată care, la căderea nopții, nu știa niciodată când va mânca următoarea dată.

Toată primăvara se descurcaseră furând din buzunare, organizând jafuri mărunte și ocupându-se de câteva treburi pentru Kalli. Asta până când descoperiseră marile magazine.

Prima dată, la Tietz de pe Dönhoffplatz, fusese o întâmplare. Alex și Benny erau în magazin, chiar înainte de închidere, adăpostindu-se de ploaie. Ideea le venise parcă instinctiv, în timp ce clienții erau ușuiți politicos spre ieșiri. Fusese nevoie doar de un schimb de priviri înainte să-și petreacă următoarele câteva ore înghesuiți într-un dulap enorm de la garderobă. Apoi se lăsase tăcerea, iar ei ieșiseră, cu oasele amorțite, și goliseră dulăpioarele cu bijuterii și tot ce mai găsiseră. Umpluseră două serviete mici de la raionul de marfă din piele, pe care să le poată duce fără grija că ar atrage atenția asupra lor. Nu îi oprise nimeni când ieșiseră din nou pe Strada Krausen și nimeni nu avea idee ce duceau în serviete. Urcaseră calmi în primul tren la Spittelmarkt și trecuseră și acolo neobservați – erau un cuplu de tineri cu serviete, care arătau ca niște comercianți stradali epuizați după o zi lungă și lipsită de succes.

A doua zi dimineață, Kalli făcuse ochii mari, dar plătise bucurios. Nu-i mai aduseseră niciodată așa o pradă – cel mult un ceas de mână luat de la un bețiv sau niște nimicuri furate dintr-o mașină. După Tietz, nu se mai ocupaseră de mărunțișuri. Să șterpelească portofele din U-Bahn sau să golească buzunarele bețivilor nu merita, era riscant și presupunea noroc. Șiretlicul cu magazinul era mai lucrativ și mai simplu. Tot ce trebuia să facă era să se lase închiși la

interior, să dea iama prin vitrine și să iasă. Când remarcaseră paznicii de noapte vitrinele goale, Alex și Benny plecaseră de mult. „Vizitaseră” deja patru magazine până acum, iar ultima dată, la Karstadt, puseseră mâna pe lucruri valoroase. Kalli le sugerase cel mai respectabil stabiliment berlinez; Alex și Benny n-ar fi îndrăznit singuri, din respect. Puteau scoate pradă serioasă din KaDeWe, le spusese Kalli, așa că de ce n-ar fi încercat? Nu putea fi mai bine păzit decât Tietz sau Karstadt. Cunoștea el pe cineva care lucra acolo.

Iar acum cobora tiptil scările rulante, care, nemișcate, i se păreau tot mai greu accesibile, etaj după etaj. Senzația că avea imensul KaDeWe numai pentru sine o copleșea. Nu putea să nu se gândească la Tietz, unde, împreună cu Benny, se mișcaseră de la un raion la altul, savurând ideea de a fi singuri cu asemenea comori. Testaseră tot felul de lucruri și se opriseră chiar și la raionul de jucării, la început timizi, fiindcă, în ciuda prieteniei lor, își ascundeau reciproc latura copilăroasă. În al doilea mare magazin, din nou un Tietz, însă din Alexanderplatz, trecuseră direct la treabă.

Marea sală de la parter se deschise în fața ei. Ca să ajungă la produsele din tutun, trebuia să treacă prin zona destinată modei masculine, de unde o priveau de sus un șir de manechine cu chipuri de ceară, cu aroganță, exact ca mucoșii de bani gata care purtau asemenea haine și abia se puteau mișca din cauza aurei de dispreț. Alex îi detesta și se bucura să creadă că fuseseră transformați în acest șir de manechine, condamnate să-și petreacă restul zilelor în chip de fosile KaWeDe, prețul plătit pentru că-și doriseră să se îmbrace la modă. La capătul armatei de manechine simțea deja lambriurile de lemn și rafturile din raionul unde se vindea tutun.

Benny nu părea să fi ajuns încă. Încercă să distingă ceva în luminile care pâlpâiau afară. Apoi încremeni în plină mișcare și rămase așa, fiindcă i se păruse că unul dintre manechinele din capătul șirului se mișcase. Privi cu atenție, dar totul părea la fel ca înainte. O firmă roșie de neon clipea afară și făcea umbrele din interior să danseze. În orice caz, nu era niciun paznic de noapte printre manechine, nici urmă de șapcă cu cozoroc, doar pălării de stradă, meloane burgheze și jobene elegante. Continuă cu inima bubuind; i se părea că fiecare bătaie se auzea perfect. Manechinul care o speriasse se afla chiar la capătul șirului, la intrarea în raionul de tutun. Scoase limba la el.

Manechinul se aplecă ușor în față, iar groaza o străbătu ca un șoc electric.

— Intrați, doamnă, zise manechinul, cu un accent maghiar foarte artificial. Nu vă sfițiți!

— Încerci să-mi provoci un infarct?

Alex lovi cu pumnii pieptarul cămășii albe ca zăpada.

Benny făcu o plecăciune, scoțându-și jobenul și făcându-i semn să intre, ca un crainic de bălci.

— Haideti, doamnă, intrați, și nu vă speriați de prețuri! Avem lucruri potrivite pentru fiecare buzunar!

— Ah, dar ești o figură! exclamă Alex, zâmbind în ciuda supărării. Arăți ca un ucenic al unui prezentator de circ!

Își regretă imediat cuvintele, pentru că se așteptase să provoace uimire sau aplauze, nu să fie luate drept o glumă pe seama lui.

— M-am gândit că, dacă tot suntem aici, m-aș putea îmbrăca elegant, spuse el, încercând să nu lase dezamăgirea să se vadă.

— Arăți al naibii de elegant, spuse ea. Nu te-am văzut niciodată așa.

— De ce m-ai fi văzut? Astea nu-s de nasul nostru. Dar, iată-mă!

Deschise o sacoșă de pânză.

— Ți-am adus ceva de la raionul de damă, spuse el, scoțând o rochie de mătase roșie. Ce crezi?

— Ar trebui să rămânem la bijuterii. Kalli nu poate vinde haine.

— Probeaz-o doar, flutură el materialul.

— Acum?

— Este o rochie de seară, iar acum e seară.

Benny îi întinse rochia și Alex privi materialul lucios, roșu-închis.

— Nu e prea... elegantă?

— Întrebarea e dacă-ți place.

Materialul era plăcut la atingere. Ea își lipi rochia de corp și se privi într-una dintre oglinzi. Mărimea era potrivită, și rochia chiar îi plăcea. N-ar fi crezut că Benny avea gusturi atât de bune. Nu-și cumpăra niciodată ceva de purtat, nici măcar cel mai insignifiant lucru, nici măcar cu banii dați de Kalli, care i-ar fi ajuns pentru vreo șase costume noi. Doar după câteva zile remarcase că ea își luase un palton nou.

Benny o măsura în tăcere. Scoase o cutie de argint din buzunarul interior al hainei și din ea o Manoli Privat, o marcă de șase pfenigi. *Nu arăta deloc ridicol*, gândi ea, *ci doar neobișnuit*; îl văzuse îmbrăcat numai în pantaloni de in aspru și geaca lui de piele roasă.

— Vrei? întrebă el și îi întinse tabachera, dar Alex scutură din cap.

— Doar un fum.

Benny aprinse țigara și i-o întinse iar. Alex trase adânc două fumuri și i-o înapoie.

— Arată foarte bine, zise el.

Scoase din buzunar o pereche de mănuși și o beretă.

— Ar trebui să o îmbraci.

Alex ezită doar jumătate de secundă, apoi se dădu după un stâlp și își puse rochia care îi venea într-adevăr ca turnată, apoi mănușile și bereta, cu inima bătând cu putere. Nu mai purtase niciodată ceva atât de elegant; se simțea bine, și totuși nesigură. Era un sentiment straniu, pe care Benny probabil îl împărtășea. L-ar fi putut scuti de remarcă aceea stupidă de la început.

— Ta-da! anunță ea, ieșind de după stâlp.

Când observă uimirea lui Benny, se simți deja mai bine. Băiatul, care nu-și putea ține gura niciodată, nu spuse nimic, ci doar o privi din cap până-n picioare și ea știu de îndată că era impresionat. Mișcărilor lui păreau foarte elegante în hainele acelea, mai ales când făcu o plecăciune în fața ei.

— Dansezi cu mine? întrebă el.

Alex râse.

— Auzi tu muzică?

— Da. Îi luă mâna dreaptă într-a lui și o prinse de umărul stâng. Tu nu o auzi?

Murmură încet o melodie și o purtă în față și în spate, în ritm de trei pătrimi.

— Nu știu să dansez.

— Las' pe mine.

Începu să valseze, trăgând-o după el. O ținea ferm, iar ea se lăsă purtată de mișcărilor lui și de ritmul melodiei.

Se rotiră pe lângă manechinele cu chipuri arogante, pe lângă rafturi și pe lângă standurile cu haine, prin lumina care clipea dinspre Strada Tauentzien. Doar când se opriră își dădu ea seama că dansaseră pe jumătate din etaj. Se simțea amețită și i se tăiase respirația, dar era fericită.

— De unde ai învățat asta?

Benny nu înceta niciodată să o uimească, băiatul ăsta slăbănog cu chip de copil, care uneori părea atât de serios și de matur, încât o speria.

— La cămin. Fetele de la bucătărie dansau între ele când nu erau călugărițele atente. Mi-au arătat și mie. Îți place?

Ea încuviință, iar el o prinse iarăși și începu să se rotească în direcția opusă. Alex radia. Dacă tatăl ei ar fi știut că se bucura de asemenea frivolități burgheze – de un vals vienez, nu altceva! –, fără îndoială și-ar fi criticat fiica rătăcitoare și mai mult ca de obicei.

Când ajunseră iar la raionul de tutun, nu se mai putea ține pe picioare.

— A fost grozav, zise ea, respirând greu. Ar fi trebui s-o fi făcut mai din vreme. Mi-ar prinde bine să exersez.

— Poate că ar trebui să mergem să dansăm cu adevărat. Într-un loc fain, în vreo sală de pe Ku'damm...

Alex râse.

— Ne-ar da afară.

— Ar trebui doar să fim îmbrăcați așa.

Benny se opri, venindu-i greu să pronunțe cuvintele, de parcă vorbele ar fi trebuit să sară peste niște obstacole.

— Ești frumoasă, Alex, zise el, și sună ca și cum ar fi vrut să o spună de multă vreme.